

פרטי כל מס' ג/ 89

מישיבת ועדת הכספים, כיום ד', א' בסיון תשי"ד
2.6.1954

נוכחיו:

היו"ר י. גורי	ק. לוז
ח. אריאב	א. סטופ
י. בדר	י. פורדר
ש. בז'רנו	א. ציזלינג
ש. דיין	מ. קלמר
א. הרצפלד	

מוזמנים:

שר האוצר ל. אשכול
פ. ספיר - מנהל משרד האוצר
מר קטרון - משרד המשפטים
מר לרון - משרד האוצר
ט. בזק - מזכיר
ש. ספיבק

סדר-היום:

1. בעיות המכון למחקר חברתי-שימושי
2. סדר הדיון בדו"ח מבקר המדינה
3. פניית התאחדות סוכני הנסיעות בענין מס הנסיעות
4. ביטול הסובסידיה לדלק.
5. שונות

1. בעיות המכון למחקר חברתי-שימושי

היו"ר י. גורי:

נתבקסתי על ידי המכון למחקר חברתי-שימושי לקבל לשיחה את מנהל המכון, על מנת שיביא לידיעת הועדה את הבעיות של קיום המכון. הוא גם הגיש תזכיר ובו מניין כל העבודות שעשה המכון בשנים 1951-1953. מחקרים אלה הוזמנו חלקם על ידי גופים צבוריים, חלקם על-ידי הממשלה וחלקם על-ידי גופים מחוץ-לארץ. מתברר שחלק גדול מהחומר הזה גנוז. בחלקו הוא נמסר לידי המוסד המזמין אותו, בחלקו הוא התפרסם אבל בחלקו הגדול לא נתפרסם, ויש חלק מהחומר שיש בו ענין רב לצבור.

הממשלה תמכה במסך שנים במוסד, אבל לאחרונה החמיכה היא בקו של ירידה. התמיכה הגיעה ל-24 אלף ל"י והשנה התקציב הוקטן בחצי. בקשתם היא, סועדת הכספים תתמוך בפנייה שלהם להחזיר את ההקצבה לקדמותה, כי אחרת הם יצטרכו להפסיק כמה עבודות - ועבודות שהם התחייבו כלפי גורמי חוץ, שהמכון מתקציבו הוא יסלים את החסר. אמרתי למנהל המכון שאני מצטער שהפנייה באה בסולי הדיון בתקציב. מכל מקום אמרתי שכיום, כשהתקציב חתום, לוועדת הכספים אין הרבה אפשרויות לחקן את הדברים. אמרתי שאביא זאת לידיעת הועדה ואני חושב שאין לנו אלא לפנות למסרד ראש הממשלה, העתק למר האוצר, ולהביא לידיעתן את הבעיה הזו. איננו יכולים להציע לפי סעה כל הצעות, אלא לחכות לחגובה מסם. אם תהיה תגובה כזו, אולי נחליף דברים בנושא זה.

2. סדר הדיון בדו"ח מבקר המדינה

היו"ר י. גורי:

ציתי להביא לידיעת חברי הועדה, בקשר עם הדיונים העתידיים בדו"ח מבקר המדינה, בוועדת המסנה, שהעבודה נעסית באופן אינטנסיבי מאד כדי לעמוד במבחן התאריך. אני חושב שביום 13/6 תוכל להתכנס ועדת המסנה על מנת להביא בפניה סלחה דברים: א) מבוא לחוברת סנניה על סולחן הכנסת לפני הדיון; ב) הצעות שאני אציע לוועדה לקבל אותן, על מנת להציען לכנסת; ג) דברים נוספים על ענינים מיוחדים שיחיה צורך להתעכב עליהם.

כדי שהדיון הזה יהיה פורה יש צורך שחברי
הועדה יעיינו בחומר שכבר נצטבר ושהחוקים יעמדו לרשותם של חברי
הועדה, כדי שנוכל ב-30 ביוני להגיש את המסקנות לכנסת, ואז ניכנס
לחלם נורמאלי של דיונים בדוחו"ת מבקר המדינה.

י. בר: אני מבקס רשות, שנועדת המסנה בענין זה,
יש במקומי חבר הכנסת ח. לנדאו.

היו"ר י. גורי: אנחנו אמרנו שבכל ועדות המסנה בדרך כלל
ישבו חברי ועדת הכספים בלבד, אבל אין מצדדי
התנגדות, אם הועדה לא מתנגדת.

החלטה: אוסרה הסתתפותו של חבר הכנסת ח. לנדאו
בועדת המסנה לדיון בדו"ח מבקר המדינה,
במקום חבר הכנסת י. בר.

3. פניית התאחדות סוכני הנסיעות בענין מס הנסיעות

היו"ר י. גורי: נתבקסתי על-ידי התאחדות סוכני הנסיעות לקיים
סיחה אתם, ובעקבות הסיחה הם סיכמו זאת
בתזכיר קצר בענין ביטולן של מס הנסיעות, והבסחתי להביא את התזכיר
לידיעת חברי הועדה. (קורא את התזכיר). הם התעוררו לתבוע את הסיחה
בעקבות העלאת המס מ-15 ל-20 אחוז. אם תהיה דריסה לדון בתזכיר הזה,
אכלול אותו בסעיף "סונות" בסדר היום.

י. בר: יש לי דריסה; צריך לחשוב על סיפור אותם
הדברים שהם עומדים עליהם. יש באמת לסתום
כמה פרצות בחוק.

החלטה: הוחלט להעמיד את הכעייה בסעיף "סונות"
בסדר היום של הועדה.

4. ביטול הסובסידיה לדלק

ע. ספור: בתקציב שנתקבל ב-31 במרץ מופיע סכום של
26 מיליון ל"י כסובסידיה לדלק. הסובסידיות
כולן יחד, מהוות 75 מיליון ל"י, והחלוקה היא: מזון - 40 מיליון ל"י;
דלק - 17 מיליון ל"י; רפואות - 2,400,000 ל"י; יצור חקלאי -
9,600,000 ל"י; חלב וסונות - 6 מיליון ל"י. על 75 מיליון הלידות
יורדים הסכומים הבאים: 25 מיליון ל"י (50 מיליון דולר) כספי
מוסדות; 7 מיליון ל"י שחוטבים לקבל ממכירת חמאה. בתור כיסוי לזה
סמנו 25 מיליון ל"י מכספי המוסדות, בהפרטי הסער; 7 מיליון ל"י
מהחמאה (לקבלנו הוראה להפסיק את חלוקתה) ו-17 מיליון ל"י צריך
היה להסיג מסני מקורות: א) סינוי המחירים בעולם, שאנחנו בנינו על
סמך זה שנקנה קצת יותר בזול, וזאת העריכו ב-7 מיליון ל"י; ב) 10
מיליון ל"י על-ידי סינוי מבנה הסובסידיות ו-26 מיליון ל"י מופיעים
בתקציב.

אסר לסכום של 48 מיליון דולר למזון, מזה
חיטה עצמה 20 מיליון דולר; חיטה אנחנו נותנים היום כממוצע בסער
של בין 900 פרוטה ללירה. כל המזון בממוצע, מכניס לנו לירה-דולר.
זה כולל את כל תקציב המזון, שהסעיפים העיקריים בו הם: חיטה -
20 מיליון דולר, סוכר - 3 מיליון דולר, סמנים - 8 מיליון דולר,
וכל יתר הסעיפים, שתוך שבוע ימים נגיש את תקציב מטבע חוץ לסנה זו
וסם יינתנו פרטים של כל הסעיפים וכל מה שנותרים לאוכלוסיה אוכל
במטבע חוץ.

אשר ל-17 מיליון לירות, בעצם צריך היה
במסך האוצר או יוסב-ראס ועדת הכספים, כאשר סיכמו את הדיונים והכינו
את התקציב לכנסת לקריאה סליסית - בעצם באותו לילה, כשהתקציב קבל
חוקף צריך היה לשנות את המחירים מינימום ב-10 מיליון ל"י. אבל לרגל
בירורים בעניני סובסידיות זה נדחה, ובינתיים עברו חדשים, ובהתאם
לתקציב חסרים כבר מינימום 1.700.000 ל"י.

בענין ה-7 מיליון ל"י, על זה יש לנו עד
היום רק 1.928.000 ל"י, על-ידי הפרטי מחירים בדלק הרוסי טקניון
ממנו 250 אלף טון - מזה 150 אלף טון מזוט ו-100 אלף טון דלק גלמי.
אניה שלנו סצריכה היתה לקבל כעת דלק, חכתה 12 יום, כי לא היה להם
דלק לתת.

מחטבות על סכומים אחרים הם עדיין בגדר טאלה,
מפני שהמצב בקשר למחירים הוא עכסיו מעורפל. למשל, לפני חודס, בהתערבות
אנסי מסרד המסחר והתעסיה נתנו הוראה לקנות ב-15-10 מיליון דולר מזון
במחירים קיומים ואפילו קצת יותר, כי כשענין הודו-סין היה תלוי על
כפות המאזניים, הדיונים בויעדה ז'נבה הספיעו כל יום על המחירים, וקבלנו
התראות מהיועצים שלנו בארצות-הברית, שהמחירים עלולים לקפוץ. כמובן,
אם הויעדה תיגמר בתוצאות חיוביות המחירים ירדו. הסוק התחיל להתראות
עצבנות לקראת עליית מחירים, ויש מוצרים חקלאיים שמחירים עליהם. למשל,
קפה וזה מחירים עליה כמעט בהמסגרת אחוזים.

10 מיליון ל"י, אליבא דכולם - גם אליבא דאלה
שחושבים כי המחירים ירדו - היונו צריכים לקבל, ובמסך עשרה חדשים
זה חשבון של בערך 12,5 מיליון ל"י. שקלנו מה כדאי להעלות בשביל סכום
כזה, מתוך כמה אספקטים: א) לכל הענין של עליות וירידות במחיר יש גם
אספקט פסיכולוגי, ויש הבדל אם יעלו מחירו של מוצר אחד או יחלקו את
העליה במחירי כמה מצרכים. ב) מה מספיע יסירות על הצרכן, וכתוצאה מזה
על האינדקס, כי 14 או 15 או 17 מיליון ל"י לדלק יש להם מסקל מסויים
באינדקס ול-17 מיליון ל"י אחרות יש גם כן מסקל מסויים.

לאור שיקולים אלה הוחלט שנראה לנו כי צריך
להעלות את המחיר של מוצר אחד - דלק, וברצוני למסור פה פרטים מפורטים
ביותר ממה זה מורכב ועל איזה ענפים יש לזה השפעה.

ב-1954/55 נקנה 1.200.000 טון דלק, לעומת
1.050.000 טון בסנה שעברה. זה עולה לנו יחד 37 מיליון דולר. הסער
הממוצע שאנחנו מקבלים היום הוא בערך כ-1.400 ל"י, כי כשהמחירים ירדו
אנחנו לקחנו את הסכומים לקרן ההסוואה, ובסנה האחרונה היו תנודות
גדולות במחיר הדלק. המכס אינו שייך בכלל לסער, אבל בהזדמנות זו אני
רוצה להגיד שכל מה שנאמר, שאנחנו מקבלים 4-5 דולר כולל המכס - אין
לזה סחר. בעד 750.000 טון מזוט אין סום מכס, וגם לא על סולר.
יש מכס על בנזין, ויש 5 ל"י מכס על טונה נפט מנזין אנחנו מקבלים
מכס, ואני רוצה לתת לכם פירוט של מחירי בנזין ב-22 ארצות.

אם אני עושה את ההסוואה של ישראל, זה המחיר
שכולל מכס, לפי סער של 1.80 ל"י: - בישראל - 11,9 סנט הליסר;
איטליה - 20; אירלנד - 11; אנגליה - 12,5; הודו - 11,8; גרמניה - 15;
מצרים - 11; תורכיה - 17; פינלנד - 14; צרפת - 18; סנדיה - 11;
דניה - 11. בישראל, גם לאחר המכס המוגדל שהוטל ב-1 באפריל לאזן
את התקציב, ובסער של 1.80 ל"י, הדלק הוא יותר זול מאשר באיטליה,
אנגליה, הודו, תורכיה, צרפת, פינלנד.

הנפט עולה בישראל 4 סנט; בצרפת - 14;
בבלגיה - 6,5; בהולנד - 6,5; איבולנד - 4,6; צרפת - פי 3 ומעלה;
בבלגיה - 60% יותר ובהולנד 60% יותר. אמרתי שאני מבקש לא לססות,
סמלביד על בנזין אין כמעט מס. המחיר שאנחנו נותנים את המזוט, עד
עכסיו היה 19 דולר, ואנחנו מקבלים בעד זה 20 ל"י. וחצרוכת המזוט
מתחלקת כך: חברת החסמל מקבלת 400 אלף טון, חברות המלט מקבלות 20 אלף
טון, התעסיה - 130 אלף טון והאניות - 100 אלף טון. ההפרס במחיר
במזוט הוא 7.700 ל"י בממוצע, כי יש מזוט כבד ויש מזוט קל. על ידי
כך סנתנו את הדלק במצרכים מלאכותיים, הסתמסו אצלנו בדלק סעולה יותר
ביוקר בדולרים,

הפרס מחיר הדלק יפול: על חברת החסמל - 3
מיליון ל"י, ומזה פחות ממיליון ל"י על חשבון התעסיה. אם אעסה את כל

חשבון התעסיה (כולל חסמל) זה מגיע ל-3 מיליון ל"ה על ויצור של הסנה סעברה - וערך הייצור התעסיהי בסנה סעברה היה 600 מיליון ל"ה. אם נקח 3 מיליון על 600 מיליון, נקבל 42% . אינני רוצה להקטין בערכו של חצי האחוז, אבל כל הטענה שהנה ההידרדרות החלה וכו' וכו' - אין לה ערך.

אבל לא נכון לעסות את החשבון של התעסיה כולה, כי אני צריך להפחית קודם כל מיליון לירות של מלט, נמר וסמסון, שהייצור שלהם הוא 20 מיליון ל"ה, כך שלמעשה נראה שהחספעה היא של 43% .

אשר לחקלאות: את ויצור החקלאות הסנה מעריכים ב-240 מיליון ל"ה. אם אני מביא בחשבון את 43% של סימוס בחסמל על-ידם - סולר ונפט - הרי שהכל יחד 2.400.000 ל"ה, או במלים אחרות 1% מהייצור כולו.

על סמך מה אמרנו שיש לנו מקום לטענה עם חברת החסמל שלא תעלה את המחירים? - הבעיה של יעול האדמיניסטרציה קיימת לא רק בממסלה; היא קיימת במסך על כל חלקיו. אבל לא רק זאת; במסא-ומחן שהיה לנו עם חברת החסמל, הקלקולציה שלה בעד 1953 היתה בנוייה על כך, שהיא תצטרך לסלם 5% דיבידנדה לבעלי המניות. המסא ומחן נגמר כך, שהדיבידנדה נכללת בתוך ה-21,5 סילינג לא רק של הסנה, כי אם גם של הסנה הזו עד ה-1 באוקטובר. אנחנו חושבים שנוכל להגיד לחברת החסמל, שבחלק של התעסיה, על מיליון לירות יש לנו בודאי טענה כלפיה.

אני רוצה לדבר על הסערה שקמה מסביב לתחבורה, וכל העתונים מזמינים אותם לכך. ראשית, מה הסכום שעומד לעלות בתחבורה? - התחבורה מתמסת בבנזין ובסולר, וצריך לחול עליהם 730 אלף לירות ההפרט, כשהוא מחוסב עם 20% תוספת. על פיהם, זה מהווה בקלקולציה שלהם $1,5\%$, אבל אני יודע שזה פחות. הם רוצים להיבנות בהזדמנות זו, ואומרים שלאחר שקבלנו לפני כמה חדשים את התוספת הסמנה, הם לא כללו את ההפרט של המכס על בנזין, והם טוענים ששתי התוספות מהוות סכום של מיליון לירות. סר התחבורה רוצה לדבר אתם תחילה בענין זה. ההפרט על התחבורה הוא בין 600 ל-700 אלף לירות. אני חושב שזה הרבה פחות מ- 1% .

דבר שלישי שהקימו צעקות מסביבו - ענין המאפיות. לגבי המאפיות, המדובר בסכום של 170 אלף ל"ה, אם הם ממשיכים להסתמס בסולר - כפי שהיה נוח להם, מפני שזה היה זול. כל המומחים אומרים להם שהם צריכים לעבור למזוט קל.

אני יודע שחבר הכנסת טאל את אנטי הצבא, והם אמרו לו שאצלם זו העלאה של 1.700.000 ל"ה. על פי המספרים שיש לנו, זה 800 אלף ל"ה.

אם כך, הסעיפים העיקריים הם: 3 מיליון ל"ה בתעסיה כולה, 2 מיליון ל"ה בחקלאות, 800 אלף ל"ה לצבא, 600 אלף ל"ה בתחבורה ו-150 אלף ל"ה האפיה.

איך מתקבלת העליה במחיר באחוזים? - בנזין - 11% , סולר - 31% , מזוט לתעסיה - 21% , מזוט לחסמל - 26% , נפט - 32% . אמרתי שזה ברוטו 17 מיליון ל"ה; היות ועברו כבר חדשים, זה בערך כ-14 מיליון ל"ה, ומתוך זה - אינני יודע - אולי לצבא צריך להחזיר את הכל, מסהו לתעסיה, אולי מסהו למים, ויטאר מזה סכום נטו של כ-11, 12, 12,5 מיליון לירות.

הדגשתי, שיסתמסו בסוגי הדלק המתאימים. בכל זאת ירדנו בסימוס בבנזין לעומת הסנה סעברה. המחיר בכל זאת מספיע, ואיננו צריכים לשכוח שלכל 100 אלף דולר יש ערך. אם נוכל לחסוך $1/2$ מיליון דולר בדלק, הן על-ידי סימוס בסוגים מתאימים והן על-ידי חסכון בבנזין, זה איננו דבר קטן.

היתה עוד איזו טענה, של פגימת-חן - מדוע עסינו את זה באופן פתאומי. כשמעלים לפעמים טערים שלא באופן פתאומי, וכולם יכללים לצבור - יש טענה. אנחנו עסינו זאת ביום ו'

למנות ערב, קראנו את העתונאים ובקשנו לא לפרסם זאת עד יום א'. רצינו למנוע בהלה ואגירה מלאכותית, וכן כדי להסדיר זאת עם חברות הנפט, סגם הן או חבנות להרויח בתקופת מעבר. ואם הדבר עבר בלי תנודות מיוחדות, אני רוצה לציין את זאת. לעומת זאת יש טענה, מדוע עשינו זאת במחירת; האם צריך להודיע סלוסים יום קודם על כך?

לו הכל היה בא לידי ביטוי באינדקס ולו הכל היה בא לידי ביטוי בתוספת היוקר, זה היה מתבטא ב-1,7 נקודה, והיות ואנחנו חסכים טעם חברת החטמל ועם חברות התחבורה יש לנו דין ודברים, אני מניח שהעליה יכולה להיות בנקודה אחת באינדקס. מבחינה פורמאלית צריך היה להתליט על כך ב-31 במרץ; אנחנו אחרנו חדסיים והפסדנו על-ידי כך 2 מיליון ל"י. אני חושב כבר שנה שלמה שענין המחיר של הדלק אצלנו, בהתחשב עם מצבנו זעם הנתונים האחרים - צריך היה לעשות זאת לפני שנה. ושנה שלמה, מתוך היסוסים ומתוך סיקולים סונים לא עשינו זאת. אבל עכשיו זה חלק של התקציב והכרחי היה לעשות זאת, ומצאקום לחלק זאת לעשרה סוגי מצרכים מוטב לרכז זאת תחת כותרת אחת, של דלק. לנו לא היתה כל ברירה אחרת; זה חלק של התקציב שעליו החליטה הכנסת.

מ. קלמר:

הייתי רוצה לסמוע הודעה ברורה, שהחלטה על העלאת סער הדלק נעשתה על דעת השרים הכלכליים. לא ייתכן שאם הדבר נעשה כך, סעתונים רשמיים של אותם שרים יודיעו בטמם, שאין להם כל ידיעה על כך. הייתי מציע שתפורסם הודעה רשמית מוסמכת בענין זה מטעם ועדת הכספים, מפי סר האוצר, כי הדבר גורם לאנדרלמוסיה בצבור.

היו"ר י. גורי:

אם יש צורך למסור הודעה בקשר לכל הפרסומים האלה, זה תפקידה של הממשלה ולא של ועדת הכספים.

י. פורדר:

אבקש את מר ספיר להסלים את האינפורמציה בנקודה נוספת: בכמה נקודות תתבטא ההעלאה, ומה דעת האוצר, באיזה אופן לכסות זאת בנוגע לאינדקס. מצד שני בכוונת האוצר לא להביא בחשבון את העלאה סכר-הדירה, ואבקש להסביר זאת.

י. כדר:

מי סדורט חיטול הפיקוח על המטבע, מי סדורט רמה שבעית של המחירים ומי סדורט דרך תפסית למסק מוכרת בהחלט לדרוט גם ביטול סובסידיות. כי כל זמן שקיימות סובסידיות רמת המחירים בארץ סונה מהרמה העולמית, ואם יש סתו רמות הרי ברור שאי-אפשר לבטל את הפיקוח על המטבע וליוצב את המטבע, וזה הדבר החשוב שעומד בפנינו בתור תנאי בל-יעבור ליצירת מטבע בעל ערך יציב, מכובד בעולם, אשר יכול לעמוד בסערות המסק העולמי גם בלי פיקוח - שהוא בדרך כלל יותר מזיק מאשר עוזר. לבן דעתי, שהצעד שנעשה הוא אחד הצעדים המכבידים, הקשים, אשר בדרך כלל יש לעשות אותם בדרך של תכנית. הבעיה היא, אם הצעד שנעשה מסולב בתכנית כזו, או כל כוונתו להחליף מכה אחת למסק במקרה אחרת הרבה יותר חמורה.

אם מדיניות ביטול הסובסידיות היא דרך למסק חפטי, בודאי יש צורך בדרך זו. אם אתם רוצים לקצץ את הסובסידיות, פירוט הדבר להטיל על הכיס של הכלל עומס נוסף, בכדי להעביר את החסכון לכיס של סקטור - בודאי אין זו הדרך. סובסידיות אינן מתבטאות רק בדלק. הנה יש לנו עיר כמו אילת. פתחתם דרך לאילת - יפה; הבאתם אנשים לאילת - יפה; לא פתחתם דרך בים לאילת - בזבוז, וכל המיליונים שהסקעתם באילת, בזבוז. יש לי רושם, אחרי ששמעתי את סרת העבודה, שאנחנו עומדים בפני בניית כמה אילת'ים, שאפילו החזון הפוליטי אין בהם; התישבות בטחונית שאיננה בטחון, עבודות צבוריות שאינן עבודות, ואינן מסמכות את הצבור. אם למטרות כאלה, כמו מפעל פוספאטים - שכל כך יפה נראה בעיני והתלהבתי מאד, ואחר-כך בא כאן פרופיסור סמבורסקי ואמר סמלכד אוצרות ים המלך כל אוצרות הנגב הם בינתיים בבחינת נסיונות ודיבורים; אבל גם ים המלח - איפה ההסקעה שלנו?

אם אתם רוצים לבטל את הסובסידיות, פירוש הדבר לצמצם את הצריכה של העם ב-60 או ב-70 מיליון לירות, ולעומת זאת להוציא 70 מיליון לירות או פחות לאותו סוג וללא פרי; לביטול סובסידיות כזה קשה לתת תמיכה.

תמיד, עם הקטה הולך יחד המגוון. גם בעייה קשה זו מלווה בוויכות הקואליציוני שלא הייתי מדבר עליו לולא העובדה שהוא מתנהל ברבים; זה ידע וזה לא ידע; זה מסכים וזה לא מסכים. ובכל

זאת יעסה את הקרן הקטה, שלמרות הכל יטאר בקואליציה.

אני מיוחד מאד סכל הדמבוגיה הזולה הזולה
הקואליציונית הזו, מפריעה לדיונינו בעניני הסובסידיות, אבל בתור
בעיני המטולנת בעניני המסק כולו - דרוס דיון מעסיק. הרי כל תקציב
הפיתוח הוא סובסידיה. צריך לבדוק אם מסק הסובסידיות בכללותו והאסראי
הזה המיוחס, לפי המלצות האוצר ב-4%, כשהטער הטעטי בארץ הוא כל-כך
נבוה - זו לא סובסידיה? והאסראי לסיכון עממי, אין הוא סובסידיה?
אינני אומר שצריך לבטל את כל הסובסידיות האלה, אבל יש לדון על מסק
הסובסידיות בכללותו, ואני חושב שבזמן הדיונים על תקציב הפיתוח
יהיה אורך לדון על תקציב סובסידיות, סמנו תקציב פיתוח, בכללותו.

אטר לתקציב הבטחון, צריך באמת למכור את
החמאה בכדי לקנות את התותחים, ואני מטוכנע שכולנו יחד נצליח להגיד
לעם שיט קרבנות מסויימים שהם הכרחיים.

היו"ר י. גורני:

חבר הכנסת בדר תובע דיון רציני ויסודי.
היה דיון בתקציב בחודש סרץ, וסבועות יסבנו
על כך. עכשיו בקטנו את סר האוצר לסתף אותנו במחשבותיו על ענין
הסובסידיות, אנו מקיימים בירור ובאופק הקרוב יש תקציב הפיתוח ובודאי
סרב יהיה דיון. בינתיים נסתלבה פרטת הדלק, ונשאלו שאלות ונתנו תשובות.

סר האוצר ל. אטכול:

לשאלת חבר הכנסת פורדר: מה סנוגע לחלק
של הדלק, זה חלק אינטגרלי של התקציב של
571 מיליון ל"י, ואם תהיה לו הספעה על האינדקס, זה יהיה חלק מאותן
22 נקודות שעליהן, לא יעלה ולא יעבור" וסעליהן דברנו בשעת הגשת התקציב.

מתהלכת עוד מחשבה, שאותן 26 מיליון הלירות
סיסנו בתקציב הרגיל לכיסוי סובסידיות, נהפוך לפיתוח. כסובן סמבטלים
אז את הסובסידיות על מטה, מבלי לסנות את התקציב. ואז במקום 168
מיליון לירות שהיו לפיתוח, יהיו 168 פלוס 26 מיליון, נביח. נביח
שאנחנו אומרים: אנו טביאים 90% לחם טהחוף, ואולי נכוון את המסק שיגדל
יותר חטה ופחות שעורה, על סנת שנוכל לתת כחיר יותר גדול, ואולי
יגדלו 50 מלף טון - ובתכניותינו, שבשעת חרום נגיע לסיפוק טחצית
כסות הלחם הבחוצה לנו. זו בעייה הסלעצטה. נביח שאנחנו מוציאים 20
מיליון ל"י לגרעינים למאכל ואנחנו אומרים הלזה איננו יכולים לתת כסף.
על ידי כך אנחנו מקבלים 20 מיליון לירות וזה משפיע על האינדקס
ב-4,5 נקודות. גם זה, ייתכן שאפשר לכלול במסגרת של 22 הנקודות.

קיימת מחשבה לנסות לטכנע את צבור הסכירים,
סירותרו לי על X נקודות הסנה בטזופנים, ואנחנו ניתן תעודות חסכון
לעסר, לחטס-עטרה או לסמונה סנים. אילו קבלתי את 10 הנקודות האלו,
אולי היינו טורידים בכלל הסנה את העלאת הנקודות. כל מה שעסינו במסך
הסנים מתחיל לתת את אותותיו. במידה שגם אחר כך יטארו כ-40 מיליון
לירות סובסידיות, זה אטר: מהחלק העצמאי שאיננו סובל ט-10 הנקודות,
לדרוס החזרה של חלק הסובסידיות סעוד נטאר. זה סלוזה גם בכך, שבמידה
סתהיה עוד עבודת דחק בישראל, או סכבות סקופחות עוד יותר טבכלל אינן
מגיעות לאינדקס היוקר - נקבע למפרע סיום עבודת דחק הוא 4,5 ל"י,
ואז על ידי כך אני סחזיר במסך חודס סלט, ארבע, חמס, סס לירות.
בזה, דוטני, אני סותם את כל הסדקים, במידה שסכל אנוס יכול לראות טראס.

י. פורדר:

בענין הסובסידיות של הדלק, בדמה לי שיט פה
סערה בכוס סים. כסדברנו על התקציב הרטיתלי
לעצמי לדרוש סתי דריטות: אטרתי לסר האוצר שנחוף להקטין את ההוצאות,
ואני רוצה פעם להדגיש בוועדה, שאני הייתי סוכן להקטין גם את הסרותים.
כויכוח על התקציב דרשתי להקטין את הסובסידיות בנוגע לדלק, כי היה לי
ברור כשטט שאיננו יכולים לסבת כל סנה עם מטכנתא של 75 מיליון ל"י
וסאנחנו סוכרחים לגייס כספים נוספים לתעסוקה - ופה אין הבדל מי יהיה
אחראי לטטטלה.

זה היה ברור בפברואר, אבל החברים לא רצו
לקחת זאת בחשבון. והטיטה, להחזיר 10 או 7 מיליון לירות בתקווה
בלתי סבוססת סתהיה ירידה של הסחירים - איננה שיטה שמרנית ביותר לביסוס
תקציב. אם סדברים על יציבות הסחירים, לא יכולה להיות איננו שהיא
יציבות אם לא הצלחנו לסגור את הפער בתקציב.

לפי דעתי אנחנו מחוייבים באופן הדרגתי ובזהירות טקטיטאלית לעסות זאת, אם אנחנו רוצים ביציבות; וליציבות אי-אפשר להגיע ברטה לגמרי מלאכותית. על כן היינו מחוייבים לדרוש זאת בטעם הדיון בתקציב. אבל שהפטרנו 2 מיליון ל"י. על כן אני תוסך בביטול החלק הזה של הסובסידיות. עוד תהיה הזדמנות לדבר על הבעיה של היחס בין התקציב ויציבות המחירים. אני טוען כל הזמן - ולא שמעתי טענה נגדית - טבראטונה, התקציב.

אינני מדבר כעת על חלוקת הסובסידיות. אני מברך על הרעיון, להגדיל את תקציב הפיתוח. אם מוסיפים סתם, אני נגד זה, אבל אם לוקחים סכומים שיטנם כדי להגדיל את החלק הזה - אני מחייב זאת כי אני יודע כמה עדיף להגדיל את העניינים הפרודוקטיביים לעומת התקציב הרגיל.

אינני רוצה להביע דעה על החזר הסובסידיה; זה עוד לא אקטואלי. לפי הרגשתי נחוץ להקטין את הסובסידיה בחצי. אינני יכול לפרט זאת בדיוק ברגע זה, אבל אם מדברים בין 30-35 מיליון לירות - אני מקווה ס-25 בקבל מהקרנות ו-10 מיליון יכולים להופיע בתקציב. זאת אומרת, המטרה צריכה להיות, להקטין את הסובסידיות בערך ל-30-40 מיליון ל"י. אני תוסך בפוליטיקה הזו, אבל במקרה זה - עם זהירות טקטיטאלית, כדי שלא יהיה גל של התיקרות באופן פסיכולוגי ובאופן מעשי.

ט. בז'רנו:

מר ספיר הודיע בעתונות, וטר האוצר אמר בוועדה, בקטר עם העלאת מחיר הדלק, שיהיו הקלות לתעטיות טובחרות בעיקר בהתחשב עם יצוא. היום לא שמעתי על כך.

פ. ספיר:

אמרתי על החסמל, ומתוך 2 מיליון ל"י בתעטיה - 1 מיליון ל"י זה חסמל.

ט. בז'רנו:

אינני סבין את החטבון של 3 מיליון ל"י דלק לתעטיה. האם הכוונה להנהיג הקלות לתעטיה? לאיזה תעטיה? איך זה יוצא לפועל? האם זה יתפרסם ברבים, בתקנות, או אם זה יהיה כללי? מה הן הכוונות ביחס לנקודה זו.

מה שמדאיג אותי בעיקר הוא, שהתיקרות הדלק עד כמה שאפשר אינה צריכה להספיע על היצוא, ולמרות התמונה הזו של 3 מיליון ל"י וסזה שליס אחוז מהמחזור התעטיתי - ידוע לי שיש מצרכים שחפטים מקום מכובר ביצוא שלנו, טבהם הדלק והחסמל תופסים אחוז ניכר בקלקולציה.

לפי דעתי צריכים לטנוע הבאת סטטיסטיקה, כשהיא למראית עין נכונה ולמעשה איננה מסקפת את הטצב. המספרים על הסוואת מחיר הבנזין עם טורת ארצות - אינני מסיל ספק בכוונותם, אבל יחד עם זאת איננו אומרים טאומה. ראשית, מפני שהסוואת מחירים אבסולוטיים איננה הסוואה. יש להטות מחירים רלטיביים. אתה יודע שההסוואה טעטית איננה הסוואה נכונה. אם תרצה לעטות הסוואה על טעות עבודה - התמונה תהיה לגמרי אחרת. אבל לא רק זה, המטק שלנו איננו מבוטס על אותן הדלק כטו בצרפת וארצות אחרות. אצלנו הדלק הנוזל הזה יש לו חטיבות אחרת לגמרי. התעטיה הצרפתית עובדת עם פחם, והוא דלק הרבר יותר זול. הטרנספורט הצרפתי מבוטס על רכבת, והוא הרבה יותר זול. אם כן, אל נעטה הסוואות רחוקות מהמציאות.

אטר לעבין החטמה, עם החקירה נגד, הדסה; בכל זאת נדסה לי שהבעיה היא די טדאיגה, וכדאי טועדת הכספים תטטע פרטים. אני סבין טאנחנו נכנסנו בהתחייבות מטויימת כלפי מטסלת ארצות הברית, ובביגוד להתחייבות זו נהגנו וגם הכנסנו טעיף בתקציב.

פ. ספיר:

כדי להסיר אי-הבנה אגיד: כל מה טעטינו, עטינו בתיאום עם אנטי הסגרירות כאן.

ט. בז'רנו:

בקטתי רק לקבל הסבר נוסף, כי יוצא מדברין שהכנסנו את "הדסה" ואת הסדינה לחקירה פלילית כאילו, טטעם המטסלה האמריקאית. אטנום אני חושב שהרבה יותר נכון למכור את החטמה, אבל בהטכס.

א. ציזלינג:

הפרסום הרשמי על העלאת מחיר הדלק ניתן ביום א' בבוקר. קראתי מודעה בשתון של תחנת דלק של"ו, בה מוזמינים את הלקוחות שקנו דלק בשבת ושלמו מחיר יותר גבוה מהמחיר שנקבע, לבוא ולקבל את ההפרש.

פ. ספיר:

את בדיקת המלאי עשינו אצל החברות אבל לא אצל המחלקים.

א. ציזלינג:

בתחנות בנז'ין יש מלאי לא של 100 ליטר, וכשיש 250 תחנות בישראל, לא קשה שהן תהיינה מבוקרות. פירוש הדבר שגם ענין שניתן לפיקוח בנקל אינו מבוזע, ואני חושב שזה על אחריות סי סמטפל בזה.

אני טוען שהמעטה שנעשה הוא הפרת אמזנים מסויימת מצד האוצר לגבי הכנסת. התקציב הוגש ו-75 מיליון הלירות והמפסידינות הכלולות בו לסוגיהן אוטרו על-ידי הכנסת. אנחנו יודעים שהמטלה איננה קבלן להכנסות, כי הכנסות הן אוטרו אבל הוצאות, זה תקציב. הענין הזה הוגש כלואי להוצאת ואוטרו על-ידי הכנסת. יכול להיות שאם זה יבוא לבית-דין עליון, הוא יזכה את טר האוצר. זה אומר, שזו היתה התחייבות. אם כן, צריך לקבל בענין זה איסור הכנסת או ועדת הכספים של הכנסת. במקרה זה הדבר היה באותו מתח של זמן ואפשר היה לעשות זאת ולהביא לאיסור הועדה. אני טוען שזו הפרת אמזנים, ואני טוען זאת לגבי העבר ולגבי העתיד. סינויים כאלה במדיניות כלכלית אינם יכולים להיעשות, ביחוד לאחר סמזיסים לכנסת תכנית.

אסר לתכניות, אחרי ככלות הכל הענין הוא פשוט. במקום לטאוב טן הרווח אתה שואב טן המחסור. בענין הסובסידיות היתה דרך הרבה יותר פשוטה, והיא הדרך של סובסידיות לתוכן, לפועל הסכיר וליצרן. ואילו היית בונה את זה בטיטה הזו - דבר שאתה יכול לעשות אותו, ודוגמאות לכך ישנן בעולם - מבלי שאתה הופך את המסטר וסדרו, אז אתה שומר על דמת האינדקס ואתה טקמץ את הכסף ונותן אותו לא למי שיש לו בלאו הכי דרוחים יותר מדי גדולים.

מה שאתם עושים עכשיו, זה למעשה קו לא של הנדלת הפיקוח; באופן פורמאלי אתה תגדיל את הסכום של תקציב הפיתוח. תקציב הפיתוח, למטל, כולל את הקיום של האנשים ואת מחירי הדלק ואת מחירי כל המצרכים האחרים שהיו לפי הסדר הנמוך; יוצא שאתה תקבל מהסוכנות היהודית ומהקרנות את ה-25 מיליון - דבר שאני לחמתי נגדו. אתה הצדקת זאת, בכך שתחזיר זאת בסובסידיה. עכשיו אתה תבטל את ה-35 המיליון מהסובסידיה, שחלק גדול מהן נופל טוב על תקציב הפיתוח ועל המוסדות האלה אשר נושאים חלק של תקציב הפיתוח, ועל שכר העובדים. זה אומר שאתה מבטיח להגדיל את ההיקף של סקבלי שכר הדחק. זהו התוכן של סיטה ללא סיטה שאתם למעשה מתייצבים עליה פעם נוספת בגלגולי התכניות, שבסופו של דבר זה מוכרח לפגוע בראש ולא בזנב.

גם לזה מתקוממים כביכול הציונים הכלליים. הם מתקוממים לא מטום שזה לרעתם ביסודו של דבר, כי אם מטום שהם מתכוונים להסיג טכם היטבים עוד יותר גדולים. הם רוצים לקצץ עוד יותר את תקציב הפיתוח בכדי למנוע גם את הטעם של העול סמטל היום עליהם; בכדי לסחוט טכם הנחות יותר גדולות ביחס לחופס בעניני מטבע, על מנת לאי לאטטצם את ההברחה כי אם לקיים אותה.

אני עד היום לא קבלתי תשובה על דברים שאתם מכריזים עליהם. אתם חוזרים ומכריזים על ענין הסקריפים וענין היבוא ללא חסלום. זה לפחות ארבע שנים שאתם טודים בזה, ואפילו הטר בדנטטיין מעל נמת הכנסת הודה, ואתם בכל זאת לא מתחילים בטתימת הפרצות הללו. בכל זאת כלי הפסק מתנהל בינינו ויכוח על יבוא בלתי נחוץ לאדץ, ואינני מבין מדוע אתם עונים לאינטרסים טעטים של קבוצת יבואנים ומדוע אינכם מפסיקים את זה.

טר האוצר ל. אטכול:

נדטה לי, מפני שבתטעים אחוז אין אמת בדברים.

א. ציזלינג:

גם את עטרת האחוזים של האמת הזו, שהיא כבר באמרת על דעת כולם, אתם אינכם מקיימים. אתם מדברים על כך בלי הפסק, עם דוקומנטים רטטיים, ואתם מביאים זאת הנה

באיסורים פורמאליים, וזה חרזה בלי הפסק.

הסיטה הזו שאותם הפעם טוב התייצבתם בה, היא הפדת אמונים והיא פגיעה ביסודות. היא איננה מוליכה לפתרונים, אלא לתקלות נוספות ולמנדורלמוסיה נוספת.

ס. קלמר:

האם כל ענין ביטול הסובסידיות יש לו קשר עם התכנית שטרם העבודה הביאה אתמול בפני הכנסת? האם בכלל האוצר עומד מאחורי התכנית הזו, ומה הסכום שהאוצר חדש לתת לתכנית זו, כשמדובר על 60 אלף דורסי עבודה. כפי שטענו אתמול, התכנית אינה מתבססת על בקשת סכומים נוספים. פירוש הדבר שארץ לסצוא בטענות התקציב הזה את הסכומים האלה על מנת להקטין את חוסר העבודה הייתי רוצה לסמוע אם ענין זה של ביטול הסובסידיות - מהו החלק של הדבר הזה.

א. הרצפלד:

חשבנו על קיצוץ של 5 מיליון ל"י והיתה הבטחה על כך. אני רוצה לשאול אם נעשה משהו בענין זה.

סר האוצר ל. אטנול:

הועדה מטפלת.

אני שותף להערכה הסלילית, על אופן הפרסומים בענין זה. בידי פרוטוקול בן שלשה סעיפים, ואתמול הבאתי אותו לישיבת הנהלת הקואליציה - וטוהר לי להזכיר זאת - והפרוטוקול הזה אוטר ברורות. יותר, אני מבקש לא לשאול אותי. אני מוכן לתת את הפרוטוקול ליושב-ראש הועדה.

אשר לתכנית שהביאה שרת העבודה - סבע הדבר, מספרדים התובעים כסף שהאוצר, תמיד צריכים להיות קצת יותר בטוחים ועושים את כל הסכנות יותר גדולות, ואולי זה כך. ונחם שטבע הדבר, שהאוצר יסתדל להרכיח שזה לא כך בדיוק. אבל נכון שהאוצר עומד מאחורי זה.

בגיל 35 - 40 חייבים אנשים ללכת לעבודה. ברור פסס שהדבר מתכוון, או לעשות מפעלי פיתוח רציניים יותר, סיעטיקו את כל הפועלים; ואם לא - להגדיל את גנת הכסף לעבודות צבוריות.

5. ד ב ו ת

ס. קלמר:

קבלנו תזכיר ס.הסומר ועלינו לנדר, איך יכול לקרות שפועלים שעבדו בטמירה יוטם ולילה, לא

יקבלו את שכרם.

ס. מפיר:

כבר טפלתי בענין זה, הבוקר.

א.ה. גניחובסקי:

מה הסצב בקשר לנציב טס-הכנסה, סר ארגוב? בענין זה ובענינים אחרים יש טמועות טובות, ואילו היתה הסברה שתאיטה אפשר היה לטנוע תקלות רבות.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00